MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 14 MAJA 1943 r.

/P o p o ł u d n i o w y/

I.

Dotyczące Polski.

RADIOSTACJA IM.T.KOSCIUSZKI, po polsku, 13.V. godz.16.00.
Wiadomości z frontów.

Wieść o powstaniu w Związku Radzieckim polskiej dywizji im.T.Kościuszki przyniosła nam dużą radość, a zarazem i otuchę zachęcając nas do walki z okupantami. Fakt, że wkrótce na froncie położonym niedaleko Polski zjawią się oddziały pod polskim sztandarem piastowskim i dowodzone przez doświadczonych oficerów polskich, - ma wielkie znaczenie. Przypomnieć tutaj należy, że mogło się to stać już prawie przed dwoma laty, kiedy w Rosji w myśl umowy polsko-sowieckiej została utworzona 75-cio tysięczna armia polska. Jej użycie na froncie wschodnim obok armii czerwonej przyśpieszyłoby uwolnienie Polski z pod okupacji, gdyż była to niemała siła. Ale znajdujący się w rządzie polskim zwolennicy Rydza i Sławoja ewakuowali naszą armię z Sowietów na Bliski Wschód i skazali ją tam na chwilową bezczynność, przeznaczając ją dla rozgrywek wewnętrznych. Z podobnym stanem rzeczy, nie mogli się pogodzić przebywający w Rosji patrioci polscy, którzy utworzyli tam komitet, ze znakomitą polską pisarką Wandą Wasilewska na czele i zwrócili się do rządu sowieckiego z prośbą o wyrażenie zgody na sformowanie oddziałów polskich. Oddziały te będą brać udział u wojnie u boku armii czerwonej. Reakcjoniści z pośród rządu polskiego próbowali wszystkiego byleby tylko nie dopuścić do zacieśnienia się stosunków polsko-sowieckich. Sługusom Hitlera nie udało się zakłócić przyjaźni polsko-sowieckiej, czego dowodem jest oświadczenie Stalina, który podkreślił, że pragnie silnej i niepodległej Polski. Wiadomość o tworzeniu się polskich oddziałów w Rosji stała się przyczyną zaniepokojenia wśród okupantów. Rozumieją oni, że młodzież polska nie chce się bić przeciw swym braciom i że w ten sposób zostaną pokrzyżowane ich plany użycia polskiego mięsa armatniego na froncie wschodnim. Wiadomością tą zaniepokoił się również rząd polski. I tak,rozgłośnia prorządowa "Swit" zaznaczyła onegdaj, że formowanie tej dywizji przyczyni się do pogorszenia stosunków polsko-sowieckich. Możemy zapewnić panów z Bagdadu, że stosunki między narodem polskim i sowieckim nie ucierpią z powodu utworzenia dywizji polskiej w Rosji, lecz wręcz przeciwnie wspólnie przelana krew bardziej je jeszcze zacieśni. Jak może rząd przemawiać w imieniu narodu skoro przez dłuższy czas los nasz nie go nie obchodził i skoro wbrew woli narodu wycofał armię polską z Rosji ? Ale cieszmy się, że wkrótce dywizja im. T.Kościuszki odejdzie na front, by bić się o wolną Polskę, o Polskę niepodległą. Na spotkanie żołnierzom dywizji im.T.Kościuszki pójdą nasi dzielni partyzanci i poprzez głowy wroga podadzą sobie dłonie.

Godz.20.55.
Obszerne omówienie sytuacji wojsk Osi w Tunisie. Sytuacja ta jest beznadziejna. Alianci panują niepodzielnie na lądzie, na morzu i w powietrzu. Wojskom Osi nie pozostaje nic innego jak kapitulacja.

Rozwój ofenzywy lotniczej sowieckiej oraz wiadomości z frontu wschodniego.

W tej chwili nadchodzą nowe szczegóły o świeżym zwycięstwie naszych sojuszników w Tunisie. Wojska niemieckie zaprzestały oporu. Sprawdza się to, co mówiliśmy przed chwilą. W Tunisie nastąpiła katastrofa armii hitlerowców i faszystów. /Dalszy ciąg audycji silnie głuszony/. ... Ci sami ludzie, ci sami Polacy... zalecają nam spokój. Politycy rządowi zalecają nam oszczędzanie sił i zalecają nam bierność. Nie ! My tą drogą nie pójdziemy. Naród na drogę wyczekiwania i spokoju nie wejdzie. Ratunek leży tylko w czynnej walce. Dowodem, że tylko walka może doprowadzić do zwycięstwa nad naszym znienawidzonym wrogiem, tą świeże wypadki w Tunisie. Po klęskach , które wróg poniósł na wschodzie, po klęsce w Afryce cały nasz naród widzi, że nieuniknione katastrofa dla Osi zbliża się. Wytężmy wszystkie siły by przyśpieszyć tę katastrofę. Wszyscy Polacy muszą solidarnie stanąć do walki. Wróg próbuje totalnej mobilizacji, by odwlec czekającą go klęskę. Musimy wszelkiemi siłami te jego próby udaremniać. Oto wnioski jakie naród wyciąga z klęski w Afryce północnej.

Wczoraj omawialiśmy już wystąpienia patriotów polskich na trzecim Wiecu Wszechsłowiańskim w Moskwie. Cytowaliśmy również przemówienie pułk.Berlinga. Wanda Wasilewska znakomita powieściopisarka polska wygłosiła na Wiecu tym przemówienie, w którym wyraziła myśli i uczucia prawdziwych patriotów polskich. /Następuje streszczenie przemówienia Wasilewskiej, znane szczegóły/.

Rodacy ! Śmiało uciekajcie z hitlerowskiej katowni. Wielu rodaków zdołało się już wyrwać i powrócić do Polski z dalekiej obczyzny. Nie pomogą środki, którymi Niemcy starają się uniemożliwić ucieczkę. Nie pomoże fioletowa litera "P" na ramieniu, ani druty kolczaste, ani straże, ani kary i obozy koncentracyjne. Tysiące rodaków ucieka. Opowiadają oni to samo : z Reichu uciec można. Z Reichu uciec można tylko trzeba chcieć. Trzeba się przemycać pod wagonami, trzeba używać wszelkich środków jakie w danych warunkach są możliwe. Wiadomo, że za butelkę wódki można uciec z nad granicy hiszpańskiej we Francji do Polski. Uciekać można przy pomocy fałszowanych dokumentów. Ale są tacy, którzy uciekają bez żadnych dokumentów i też się im to udaje. Najważniejsze by dojść do polskiej granicy. Od granicy polskiej trudności się kończą. Bracia uciekajcie śmiało ! Każdy kolejarz Polak wam pomoże, i zrobi wszystko co w jego mocy, by wam ułatwić podróż do kraju. Każdy rodak w kraju wam pomoże, udzieli schronienia i nakarmi. Wracajcie tutaj. Wasze miejsce tu w kraju, a nie przy warsztacie wroga! Uciekajcie z hitlerowskiej galery !

Godz.23.00.

Coraz częściej członkowie gwardii i innych oddziałów przyłączają się do partyzantów polskich. Ostatni zamach na Kreugera stał się nową zachętą, stał się nowym przekonywującym dowodem, że tylko na drodze walki czynnej można wroga zniszczyć. Najwyższy czas by połączyć wszystkie organizacje wojskowe w kraju. Najwyższy czas by złączyć wysiłek. Najwyższy czas, by broń nie rdzewiała w tajnych składach, lecz by użyta została przeciw znienawidzonym hitlerowcom. W chwili, gdy w Sowietach tworzy się polska dywizja im.T.Kościuszki, która pójdzie do walki u nas w kraju, żaden Polak,zdolny do noszenia broni, nie może siedzieć bezczynnie. Chwyćmy za broń przeciw hitlerowskim krzyżakom!

Powtórzenie informacji o wymordowaniu jeńców francuskich w Polsce. /Patrz komunikat popołudniowy z dn.13.V./.

Dzieje nie znają podobnych przykładów wyzysku jak ten, który stosują Niemcy wobec polskiej klasy robotniczej. Robotnicy polscy wywiezieni na przymusowe roboty do Niemiec są wykorzystywani i wyzyskiwani przez Niemców w sposób straszliwy. Hitlerowscy bandyci zmierzają do urzeczywistnienia dwóch celów. Pierwszy to zwiększenie do ostatnich możliwych granic wydajności dla smarowania ich maszyny wojennej, drugi to fizyczne wyniszczenie polskiej klasy robotniczej. Ale robotnicy polscy znają swą siłę. Siłą tą to solidarna walka masowa. Choć pełne wyzwolenie da tylko przepędzenie Niemców, to jednak klasa robotnicza wie, że teraz już musi podjąć walkę o lepszy byt, walkę o możność przetrwania. Weźmy n.p. kuchnie fabryczne. Niemcy kradną jak kruki, kradną na lewo i prawo jak tylko się da, a robotnik niema co jeść. Robotnicy powinni w takim wypadku zażądać ażeby oddano im kontrolę nad kuchnią fabryczn. W szeregu wypadków robotnicy zwoływali zebrania i występowali do dyrekcji z żądaniem oddania im kontroli i sprawę wygrywali. Wypadki takie miały miejsce w Łodzi, gdzie dyrekcja zgodziła się na prośbę robotników, oraz w Częstochowie, gdzie robotnicy zastrajkowali i strajk wygrali, gdyż zarząd musiał przychylić się do ich prośby. /Nazw fabryk z powodu zagłuszenia nie zrozumiano/. Oto wymowne przykłady, jak skuteczną jest solidarna i masowa walka robotników. Do walki tej należy przystępować tworząc komitety fabryczne, złożone z najenergiczniejszych robotników, bez różnicy przekonań, którzy potrafią w sposób stanowczy i zdecydowany walczyć o postulaty robotników. Tylko w ten sposób możemy uchronić się od śmierci głodowej i od fizycznego wyczerpania polskiej klasy robotniczej.

Rozgłośnie rosyjskie podały tekst noty rządu rosyjskiego w sprawie traktowania obywateli sowieckich, przymusowo wywiezionych na roboty do Niemiec. Słuchamy coraz to nowych nazw. Miasta Frankfurd, Stutgard i inne. Słyszymy historje werbunków i łapanek, listy pełne skarg i łez, głód i bicie. Słuchamy rzeczy strasznych, ale dla nas nie nowych. Wszak już trzy i pół roku odczuwamy panowanie zarazy hitlerowskiej w Polsce. Ale dowiadujemy się, że kaci ci wprowadzają w niewolę, która barbarzyństwem i okrucieństwem przeszła niewolnictwo w starożytności. Hitlerowcy, stwierdza nota, wywożą miliony ludzi do Reichu. Nota cytuje tysiące przykładów chłodnego bestialstwa, tak nam dobrze znanego. Nota podkreśla odpowiedzialność władz i urzędników oraz osób prywatnych w Niemczech, za krzywdy i zbrodnie wyrządzone obywatelom sowieckim. My Polacy mamy specjalne porachunki ze zbirami hitlerowskimi. My mamy specjalne porachunki za hitlerowskie galery, za mękę i cierpnienia. My Polacy zapłacimy za to wszystko z nawiązką. Związani z naszymi sprzymierzeńcami z Sowietami, Anglią i St.Zjednoczonymi ręka w rękę będziemy walić w potworny gmach niewoli. Gmach ten rozpadnie się pod ciosami aliantów, i nie zabraknie przy tem rąk polskich.

Komitet warszawski polskiej partii robotniczej ogłosił odezwę w której czytamy: "Wczoraj koła rządowe paraliżowały ruchy patriotycznych działaczy i organizacji w Polsce. Dziś próbują rozbijać siły naszego narodu. Emigracja polska nawiązała kontakt z naszym wrogiem. Wszystkie polskie ugrupowania wiedzą i zdają sobie sprawę, że braterstwo broni ze Związkiem Radzieckim jest jedyną drogą do wywalczenia Polski. Nikomu nie pozwolimy rozbijać jedności naszego narodu. Nikomu nie pozwolimy uprawiać pod batutą Goebbelsa brudnej antypolskiej propagandy. Odezwa warszawskiego komitetu polskiej patrii robotniczej, świadczy o jednolitości naszego narodu w walce z prawdziwym i największym wrogiem Polski.

ZEESEN, po rosyjsku, 13.V. godz.15.45.
W dniu 11 bm. przybył do Waszyngtonu Churchill w towarzystwie Beaverbrooke'a. Fakt, że nikt z przedstawicieli sztabu nie towarzyszy Churchillowi dowodzi, że rozmowy ograniczą się do tematów politycznych. Podróż ta dowodzi nadto, że mimo uspakajających zapewnień misja Edena w St.Zjednoczonych nie udała się. Po powrocie Edena do Stanów nastąpiło zerwanie stosunków dyplomatycznych między rządem polskim a sowieckim. Przyczyną tego zerwania było znalezienie przez władze niemieckie zwłok oficerów polskich rozstrzelanych pod Smoleńskiem przez bolszewików. To był tylko pozór, rzeczywista przyczyna bowiem leży w sprzecznościach istniejących w obozie sprzymierzonych. Tu nie chodzi o to tylko, że bolszowicy żądają zmian w rządzie gen.Sikorskiego, sprzeczności są większe i głębsze.Główna przyczyna zaś leży w nieufności St.Zjednoczonych do bolszewików. Z tej przyczyny Stalin stara się wszelkimi sposobami pozyskać Churchilla, jednocześnie jednak domaga się utworzenia drugiego frontu. Celem podróży Churchilla jest więc niewątpliwie usunięcie rozłamu i sprzeczności istniejących wśród sprzymierzonych. Wobec nieprzychylnych dla bolszewików nastrojów w Stanach wątpliwem jest czy Churchill osiągnie swój cel.

BEJRUT, po polsku, 13.V. godz.18.45.
Odczytano depeszę prezydenta Raczkiewicza i gen.Sikorskiego z okazji zwycięstwa w Tunisie.

KUJBYSZEW, po polsku, 13.V. godz.21.15.
Odczytano notę Mołotowa.
W następnych godzinach normalnie poświęconych audycjom w języku polskim, Kujbyszew nadawał po czesku notę Mołotowa.

RZYM, po francusku, 13.V. godz.23.45.
Podaje do wiadomości komunikat agencji "Palcor" z Jerozolimy o przesiedleniu z Sowietów na Bliski Wschód 50.000 obywateli polskich, w tem 40.000 Żydów. /Vide komunikat poranny z dn. 13 bm., wiadomość z Berlina,NPD godz.13.00./

PARYŻ, po francusku, 13.V. godz.14.00.
Nominację pułk.Berlinga na dowódcę dywizji polskiej w Sowietach, prasa niemiecka uważa za nowy policzek Stalina dla Sikorskiego. Jasnym jest, że nienawiść Polaków wobec Sowietów jest taka, że żaden Polak nie będzie się bić za ZSSR.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 13.V. godz.19.00.
Na konferencji prasowej w min.spr.zagr. Braun von Stumm w odpowiedzi na pytanie jednego z korespondentów co do podróży Churchilla do Waszyngtonu, zaznaczył, że charakter militarny tej konferencji jest tylko pozorem dla ukrycia właściwego charakteru politycznego. Stumm podkreślił, że trudności, które powstały w obozie aliantów na skutek konfliktu polsko-sowieckiego stanowią główny przedmiot w portraktacji, jakkolwiek przy urzędowym wyliczeniu tematów poruszanych w Waszyngtonie, zostały rozmyślnie umieszczone na piątym miejscu. W dalszym ciągu zacytował Braun von Stumm rozważania "Economist" na temat stosunków sowiecko-polskich - a to, że życzenie wypowiedziano ze strony sowieckiej o "wolnej i niepodległej Polsce"ma dwojakie znaczenie i słowo"wolny"może oznaczać "sowiecki", słowo "niepodległej" może oznaczać, że "Polska może uchwalić przyłączenie do Związku Sowieckiego.

14.V.godz.10. z Lizbony donoszą : amerykański dziennik Philadelphia Daily News" publikuje sprawozdanie Katolickiego Związku Dobroczynności w Stanach /National Catholic Welfare Conference/, w związku z położeniem Polaków w Rosji Sowieckiej. Według tego sprawozdania Rosja zatrzymała faktycznie 2 miliony Polaków, jako zakładników z zamiarem zmuszenia polskiego rządu do uznania suwerenności rosyjskiej na wschodnich obszarach Polski. Według obliczeń wywleczono ze wschodniej Polski ok. 2 miliony Polaków. Sowiety zastosowały bicie, głód, wydalenia, zatrzymanie racji żywnościowych, oraz zwolnienia z pracy, by zmusić Polaków do przyjęcia obywatelstwa rosyjskiego. Z 2 milionów wywleczonych Polaków ok. 400.000 zmarło na skutek nędzy i złego traktowania, 140.000 zaś pozwolono wyjechać na Srodkowy Wschód. Obecnie rząd sowiecki zamierza wcielić przemocą w system sowiecki 1 1/2 miliona głodujących zesłańców. Na skutek środków podjętych przez Sowiety została wstrzymana akcja pomocy dla Polaków w St.Zjednoczonych. National Catholic Welfare Conference jest najważniejszą katolicką świecką organizacją w St.Zjednoczonych. Założona została w roku 1919. Do zarządu wchodzą amerykańcy katoliccy biskupi.

Z New-Yorku. Numer rosyjski tygodnika "Life" publikuje artykuł b.ambasadora Stanów w Moskwie J.Daviesa. Krytyka tego artykułu przez ambasadora polskiego rządu emigracyjnego Ciechanowskiego ogłoszona jest w nr. Life'u z 19-go kwietnia. Ciechanowski pisze : "Oświadczenie Daviesa, że obszary wschodniej Polski zostały Rosji zabrane siłą jest niesłuszne i błędne". Jako dowód cytuje Ciechanowski Traktat Ryski z 19 marca 1921 i kończy: "Davies oświadcza, że Polska obecnie porusza sprawę, którą on /Davies/ uważa za spór graniczny, co znajduje się w sprzeczności z cichą umową, zgodnie z którą zagadnienie miało zostać odłożone aż do chwili zwycięstwa. Jest to nieprawda. Rząd polski nie wysunął sprawy granic, a to z tego prostego powodu, że tak dawniej jak i teraz uważa granicę polską za definitywnie ustaloną Traktatem Ryskim".

II.

Z najważniejszych spraw światowych.

RADZIANSKA UKRAINA, po ukraińsku, 13.V. godz.15.30. Pogadanka dla partyzantów.-Artykuł p.t."Co oznacza powszechny obowiązek pracy dla młodzieży ukraińskiej". Niemcy ogłosili na Ukrainie zarządzenie, w myśl którego młodzież obojga płci w wieku od lat 18 do 21 podlega powszechnemu obowiązkowi pracy i będzie przeszkolona w specjalnych obozach. Co to oznacza ? Niewolnictwo w najściślejszym tego słowa znaczeniu. Niemcy wprowadzili ten system, nietylko w krajach okupowanych, ale i w Niemczech, gdzie w obozach pracy zginęło kilkaset tysięcy młodzieży. Obecnie kiedy Niemcy odczuwają boleśnie brak rąk roboczych, a ich warstwa kierownicza zdaje sobie sprawę z nadchodzącej klęski, robią oni wszystko by odroczyć wszelkiemi sposobami nadchodzącą katastrofę. Niemcy określają to zarządzenie jako mobilizację pracy, w rzeczywistości zaś jest to zwyczajna mobilizacja. Młodzież zostanie użyta dla robót fortyfikacyjnych lub wcielona do formacji wojskowych. Celem Hitlera jest nietylko użycie naszej młodzieży jako mięsa armatniego, lecz nadto doszczętne wytępienie młodzieży ukraińskiej, kwiatu narodu. Oznacza to unicestwienie narodu w przyszłości. Każdy powinien zdać sobie sprawę z tragedii, którą zrodzi to rozporządzenie. Oznacza ono bratobójczą wojnę, wzajemne zabijanie się. Miejsce każdego Ukraińca jest przy narodzie, który walczy

o wolność swej ojczyzny i o lepsze jutro. Musimy pokrzyżować plany okupantów. Jest to najbardziej pilne i niezbędne zadanie partyzantów i wszystkich patriotów przebywających na terenach okupowanych przez wroga. Patrioci ukraińcy wytężajcie wszystkie swe siły do walki z okupantami.

ZEESEN, po rosyjsku, 13.V. godz.14.55.
Gen.Własow odbył podróż inspekcyjną po północnych obszarach ziem uwolnionych z rąk bolszewickich. W czasie tej podróży generał dokonał przeglądu oddziałów rosyjskich oraz był obecny na ćwiczeniach. W paru miejscach gen.Własow wygłosił przemówienia do ludności cywilnej, która manifestowała i podkreślała jedność wszystkich Rosjan, oraz ich niezłomną wolę do prowadzenia walki z bolszewizmem do zwycięskiego końca. Ludność przyjmowała gen.Własowa serdecznie i owacyjnie i na każdym kroku wyrażała mu swe zaufanie.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 14.V. godz.11.00.
Waszyngtoński korespondent "Neue Zuercher Zeitung" donosi, że rząd sowiecki nalega na przeniesienie czeskiego rządu emigracyjnego do Moskwy. Rosjanie opanowani są głęboko zakorzenionym strachem przed utworzeniem na ich zachodniej granicy pasa wrogo usposobnionych państw. Z tej przyczyny dążą do rozpoczenia nadzoru nad kierującymi politykami sąsiadujących z nimi krajów.

III.

O g ó l n e.

KAIR, po polsku, 13.V. godz.18.15.
Represje niemieckie w Holandii.
Przebieg pobytu Churchilla w St.Zjednoczonych.

MOSKWA, po polsku, 13.V. godz.16.45.
Komunikat RBI.
Wiadomości z zagranicy.

Godz.18.30.
Komunikat jak wyżej.
Ofenzywa lotnicza rosyjska.
Korespondencja z frontu: walki na Kubaniu.
Odczytano ustępy wstępnego artykułu z "Prawdy" omawiającego notę Mołotowa.
Odczytano czwartą część noty Mołotowa.
Wiadomości z zagranicy.